

101 Golden Rules of Birdwatching

Steeds meer mensen komen er achter dat vogels erg interessante dieren zijn. Dat het leuk is om ze het gehele jaar door rondom het huis te hebben. Dat eropuit gaan om naar vogels te kijken een extra dimensie geeft aan het buiten zijn. Niets leukers dan vakanties combineren met het opzoeken van verrassende vogelgebieden in binnen- en buitenland. Een rustgevende hobby, maar voor sommigen een verhoogde stressfactor. Vooral wanneer je twicht of je overgeeft aan vogelfotografie. Vogels kijken is allang geen bezigheid meer van zonderlingen en individualisten. Het is tegenwoordig ook een sociale bezigheid en ieder weekend gaan honderden, zo niet duizenden vogelaars op pad. Niks mis mee, zolang we met zijn allen bepaalde gedragsregels in acht nemen. Bijvoorbeeld voorkom het vertrappen van vegetatie, respecteer particuliere (grond)eigendommen en verbodsborden en bovenal 'verstoor vogels en andere dieren niet'. In het Engelstalige boekje '101 Golden Rules of Birdwatching' worden tal van tips (101) gegeven: hoe je ongestoord vogels kunt kijken. Kortom op een verantwoorde manier bezig zijn met een steeds populairder wordende hobby. Maar je leest ook hoe je een vogelhut bouwt, een drinkvijver aanlegt of wanneer je loggeluiden wel of niet mag gebruiken. Het boekje richt zich weliswaar op de Verenigde Staten, maar het is ook voor ons Europeanen de moeite van het lezen waard. Vogels kijken is immers leuk en laten we dat vooral zo houden.

Schneck, M. (2009): 101 Golden Rules of Birdwatching. 15 x 20 cm. 128 bladzijden. Tekeningen in kleur. ISBN 978-0-09-193033-2. Ebury Press, Hove. Prijs: circa €12,00

HAP

Suite Gallego

Heeft u wel eens overwogen op bedevaart te gaan naar Santiago de Compostella? Het laatste stuk van de tocht daarheen gaat door de Spaanse regio Galicië, waarvan Santiago de Compostella de hoofdstad is. In het westen ligt de Atlantische Oceaan en in het zuiden van Galicië ligt Portugal. Het Galisisch is de taal van Galicië en in het dialect heet deze taal galego. Deze taal is nauw verwant aan het Portugees. In de Middeleeuwen

vormden deze gebieden een taalkundige eenheid. Nadat lange tijd het Castilliaans verplicht was in heel Spanje is er nu meer ruimte voor locale talen. In Galicië is het gallego nu zelfs verplicht voor bepaalde groepen, waaronder de ambtenaren. Theo van Lent heeft zijn zesde cd genoemd naar de Rio Gallego die stroomt langs het gebergte Los Mallos de Rigos. Theo laat het landschap muzikaal leven.

U herkent de volgende situatie mogelijk wel. Je wilt vlot weg met de auto, maar op de een of andere manier word je opgehouden. Een afspraak of een zeldzame vogel staan op de rol en enigszins gespannen ga je in de auto zitten en op weg. Bent u in het bezit van Suite Gallego en het toeval wil dat deze cd in uw recorder zit, dan heeft u geluk. Het eerste instrumentale nummer 'The Cuckoo Rag' kan u de rust teruggeven die nodig is om veilig bij uw afspraak of zeldzame vogelsoort aan te komen. Het bovenstaande overkwam mij en na het eerste nummer hoorde ik Kraanvogels. De zang van de Veldleeuwerik werd gebruikt in relatie tot de mystieke nummers op deze mooie cd. Ik ben geen deskundige op dit gebied, maar veel nummers deden mij denken aan de Ierse muziek van Keltische origine.

Theo schrijft in een begeleidende commentaar dat in deze stukken de klassieke gitaar een grote rol speelt. Ook maakt hij gebruik van zijn Korg synthesiser. Hij citeert uit traditionele muziek die hij tijdens zijn omzwervingen in Spanje heeft leren kennen. Zelf maakte hij geluidsoptnamen en verwerkte die in de muzieknummers van Suite Gallego. Mocht u menen dat u flarden van Sweelinck en de Valderrábano herkent dan heeft u een prima muzikaal gehoor. Als vogelaar genoot ik van het geruis van de vleugels van Vale Gieren in het eerste instrumentale nummer. Er zijn zelfs opnames van Boomkrekels gebruikt. Al met al weer een muzikale bijzonderheid in de muzikale vogelwereld.

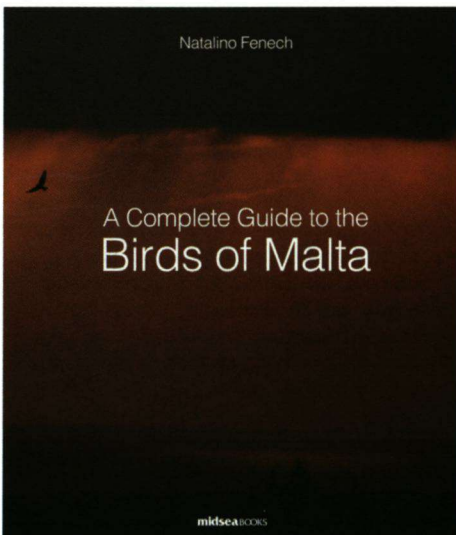
De cd is te bestellen door €12,50 per exemplaar over te maken op bankrekeningnummer 2424998 ten name van T. van Lent te Amsterdam. Ook de voorgaande cd's van Theo van Lent zijn nog te bestellen. Vermeld u bij de bestelling het nummer van de cd. Verdere informatie kunt u krijgen per e-mail via: info@theovogelmuziek.nl.

PCM

A Complete Guide to the Birds of Malta

Natalino Fenech publiceerde in 1992 het boek 'Fatal Flight - The Maltese obsession with killing birds'. Die titel liet niets aan duidelijkheid te wensen over. Behalve gegevens over het zinloos afknallen, bevatte het boek veel informatie over de vogelvangst. Voor mij als ringer was dat een reden om contact met Fenech te zoeken teneinde het zelf te gaan zien. Om het kort te houden; ik ging in 1993 naar Malta in de wetenschap dat vogels vangen ook leuk kan zijn. Daar ben ik mij echter kapot geschrokken. Op Malta ontketende de uitgave 'Fatal Flight' een storm van protest en er volgden serieuze bedreigingen van de auteur. Ook zijn familie ontkwam hier niet aan. Inmiddels is er gelukkig al veel veranderd. Lokale beschermers kregen steun uit het buitenland en de Maltese jagers moesten wel inbinden vanwege de toelating tot de EU. Net verschenen is nu het nieuwste boek van Fenech. Het is een flinke pil met een gewicht van ruim 2,5 kg. De eerste helft van deze fraai geïllustreerde uitgave gaat over de geschiedenis van de jacht en vangst in brede zin, de overige 228 pagina's over het voorkomen van de vogels. Twee dingen vallen onmiddellijk op: de zeer grote hoeveelheid uitzonderlijk goede foto's – de meeste gemaakt door de schrijver – en de uitgebreide documentatie. De foto's van vogels in het landschap zijn van ontroerende schoonheid. Het begint gelijk al met een Zwarte Rood-

staart op de binnenkant van de omslag. Maar ook de Wespendif tegen de achtergrond van een radarkoepel, de vliegende Kwakken in het avondlicht en niet te vergeten de Nachtzwaluw op een rots met de ondergaande, zijn heel bijzonder. De zeer uitgebreide literatuurlijst van maar liefst tien pagina's maakt duidelijk wat een enorm karwei Fenech heeft verricht. Sommige foto's vertellen het verhaal zo duidelijk dat er geen woorden nodig zijn, zoals die van de ontelbare gebruikte jachtpatronen in de hoofdstraat van Valetta, de huisdeur van zijn ouders met vastgespijkerde vogels of de jager die net een Koekoek heeft geraakt. De eerste helft van het boek leent zich het meest voor een inhoudelijke recensie. Na een introductie komen de volgende hoofdstukken aan de orde: 'Man and Birds', 'Ornithological Works', 'Conservation Measures', 'Bird Migration', 'Hunting and Trapping', 'Social Aspects' en 'The Way Forward'. In de tweede helft volgt - na een 200 pagina's beslaand gedeelte over het voorkomen – ook nog een interessant hoofdstuk over vogels in uitdrukkingen en gezegden. De bewoning van de eilandengroep Malta en Gozo gaat terug tot duizenden jaren voor Christus. Tal van archeologische artefacten betreffende vogels zijn op deze eilanden gevonden. Ook in het dagelijks leven uit recenter tijd zijn afbeeldingen van vogels gewoon en veel voorkomend. Huisnamen, namen en afbeeldingen op jachtpatronen, munten, telefoonkaarten en postzegels. Maar ook in familiewapens en kunst, onder andere op de schitterende schilderijen van Andref Micallew. Jacht en vangst maakte op deze eilanden al sinds de oudheid deel uit van het dagelijks leven. De jacht werd beoefend als voedselbron. De narigheid van het zinloos – soms in competitie – afschieten van vogels is een welvaartsverschijnsel van twintigste eeuw. Dat er al sinds de vijftiende eeuw beperkende, wettelijke maatregelen waren had minder te maken met het belang van de vogelstand dan met het recht op de jacht van de rijken. Overigens was dat elders in Europa niet anders. Onder Brits bestuur werden de oude Maltese wetten uit de zestiende eeuw wat opgepoetst. In het midden van de twintigste eeuw kwam onder invloed van de Royal Society for the Protection of Birds

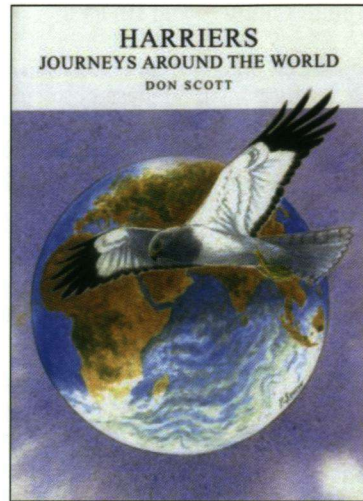

meer aandacht voor feitelijke bescherming. Maar ook de Maltese agrariërs en postduivenhouders zagen - uit eigen belang - het nut van bescherming in, en lieten zich gelden. Omstreeks 1950 kwam er uiteindelijk een verandering in de publieke opinie op gang en toenwerden er (vaak onder veel gekrakeel) groepen en verenigingen opgericht die vogelbescherming voorstonden. Fenech heeft daarin door zijn publicaties onder andere van 'Fatal Flight' een voortrekkersrol vervuld. De felle reacties van de jagers en vangers bleven echter niet uit. Het hoofdstuk 'The Way Forward' richt zich op de toekomst met tal van goede suggesties voor de bescherming van vogels op deze - ook ornithologisch - zo interessante eilanden.

H.F. Arentsen

Fenech, N. (2010): A Complete Guide to the Birds of Malta. Gebonden. 28 x 24 cm. 448 bladzijden. ISBN 978-99932-7-310-3. midseaBOOKS Ltd., Sta. Venera (Malta). Prijs: €50,00.

Harriers - Journeys Around the World
Kiekendieven hebben in Nederland veel supporters. Dat blijkt uit 'het jaar van de Bruine Kiekendief', het bestaan van de Stichting Werkgroep Grauwe Kiekendief en uit het feit dat velen zich opwinden over het dreigende verlies van de Blauwe Kiekendief als broedvogel. De hartstocht voor kiekendieven houdt niet op bij onze grenzen. In landen rondom spannen velen zich 's zomers in om te voorkomen dat oogstmachines jonge Grauwe Kiekendieven verpulveren. Aan dit vrijwilligerswerk danken wij ongetwijfeld dat deze soort het in West-Europa kan bolwerken. De Noord-Ier Don Scott raakte zo verslingerd aan de Blauwe Kiekendief dat hij besloot alle zestien soorten kiekendieven van deze wereld te gaan zien en te bestuderen. Daarvoor moest hij zes continenten af en nog wat eilanden. Het lukte hem. Scott stelde zijn belevenissen te boek. Hij droeg zijn studie op aan Roger Clarke, de in 1977 op 55-jarige leeftijd overleden kiekendievenspecialist, auteur van onder andere 'Montagu's Harrier'. 'Harriers' graaft dieper dan alleen de belevenissen van de auteur op zijn speurtochten en zijn contacten met lokale specialisten die hem daarbij hielpen (onder anderen onze landgenoot Henk Castelijn). Van alle soorten inclusief de recent afgesplitste

Réunionkiekendief en Papoekiekendief zijn er foto's, vaak schitterende, met daarbij vele met de vogels 'in vlucht'. Voorts is er per soort een in lengte wisselende soortbeschrijving. De langste zijn weggelegd voor Scotts 'thuissoorten', de Blauwe Kiekendief in de eerste plaats. Velen, inclusief Scott zelf toen hij het fenomeen ontdekte, zullen ervan opkijken dat deze soort in Ulster boombroeder kan zijn, soms voor een periode van enkele jaren aaneen in hetzelfde nest, dat tot meer dan tien meter boven de grond kan liggen. Tot Scotts ontdekking stond alleen de Gevlekte Kiekendief uit Oost-Indonesië en Australië te boek als boombroeder. Heftig fulmineert de schrijver tegen de in Ulster geplaatste windturbines, waaraan veel Blauwe Kiekendieven te gronde gaan. De schrijver vindt zich daarover zo op dat hij spreekt van 'ecovandalisme'. Uit de zichzelf opgelegde vraag welke kiekendief hem het meeste aanspreekt, komt hij niet uit. Afgezien van de Blauwe Kiekendief, die hij 22 jaar bestudeerde, noemt hij de Zuid-Afrikaanse Zwarte Kiekendief, de Bonte Kiekendief van Oost-Azië en de Gevlekte. Verder de Buffons Kiekendief van Zuid-Amerika. Hij besluit zijn betoog met een eerbetoon aan de 'butterfly-like' Grauwe Kiekendief.

GLO

Scott, D. (2008): Harriers – Journeys Around the World. A personal Quest. 22 x 28 cm. 180 pagina's. Geïllustreerd. ISBN 978-0-9532002-6-9. Tiercel Publishing, Wheathampstead Herts. Prijs: €42,80.